

2014jan_G-T&P-1 Theorie en Praktijk (1)

Inleiding

Theorie en praktijk zijn belangrijke begrippen in het beroepsonderwijs. Maar wat verstaan we er onder?

Het belang van Praktijk

Praktijk wordt een essentieel onderdeel gevonden van de beroepsopleiding omdat het een groot potentieel heeft¹. Het gevolg is dat mede door wettelijke verplichtingen er een flink deel van de opleidingstijd aan praktijk wordt besteed.

De betekenis van Theorie en Praktijk

Als iemand zegt: "Ik heb theorie" dan bedoelt hij leren in de school. Hij wijst daarmee een plaats aan, een leerplek om theorie te leren. Zegt hij "Dat is de theorie" dan bedoelt hij iets inhoudelijks, meestal een inzicht uit de wetenschap of een ontwerp uit de technologie. Theorie kan zijn:

- de situatie: in de school,
- de inhoud: declaratieve kennis of expertise en
- het verwerven: declaratief- of verklarend leren.

Zegt iemand: "Ik heb praktijk" dan bedoelt hij werken met een productief doel voor een werkgever. Hij wijst een plaats aan, een werkplek om praktijk te leren. Zegt hij: "Dat is de praktijk" dan bedoelt hij iets inhoudelijks, een aspect van kennis, technologie of handelen in de reële werksituatie. Praktijk kan zijn:

- de situatie: op de werkplek,
- de inhoud: procedurele kennis, praktijkrepertoire of praktijktheorie en
- het verwerven: procedureel- of ervaringsleren.

De woorden Theorie en Praktijk hebben meervoudige betekenissen en die zijn uit elkaar gehaald om precies te kunnen zijn over situaties, inhoud en processen. In andere afleveringen van *Gereedschap* volgt een uitwerking van de gevolgen voor leerinhouden en leerprocessen. Nu volgt een verdieping van het inhoudelijke onderscheid dat hierboven is gemaakt.

Praktijk als inhoud

Praktijk heeft betrekking op een concrete situatie. Als we het over de toekomst hebben van een concrete situatie is dat al theoretiseren. Als we het over het verleden hebben is het geschiedschrijving. De praktijk is in wezen het nu van een concrete situatie. In essentie staat de praktijk in het heden, zij is er nu.

De praktijk is zeer nabij, concreet en complex. Men voelt betrokkenheid, het is samenloop van dingen en processen en dat is zo chaotisch dat ieder het anders kan zien. Er kunnen vanuit allerlei invalshoeken observaties, metingen en analyses zijn maar een compleet beeld is moeilijk te beschrijven.

Verwijzingen naar *Gereedschap* kunnen gevonden worden op de sitemap

¹ Bailey, T.R., Hughes, K.L. & Thornton Moore, D. (2004) *Working knowledge. Work-based learning and educational reform*. New York: RoutledgeFalmer.

Billet, S. (2002) Toward a workplace pedagogy: Guidance, participation and engagement. *Adult Education Quarterly* 55 (1) 27-43.

² Ontleend aan: Jan Keij (2006) *De filosofie van Emmanuel Levinas. In haar samenhang verklaard voor iedereen*. Kampen: Klement.

Praktijk is niet de situatie zoals zij is, maar een subjectieve observatie van de werkelijkheid zoals u en ik erbij betrokken zijn.

Samengevat is praktijk een subjectief en chaotisch beeld van het nu van een situatie.

Theorie als inhoud

Theorie is een verzameling van waardesystemen waarmee de werkelijkheid kan worden getypeerd. We hebben bijvoorbeeld fysieke, sociale, economische en psychologische invalshoeken. En vele andere.

Een dergelijke invalshoek is een gereduceerde werkelijkheid waarbinnen logische redeneringen en werkende ontwerpen mogelijk zijn. Deze abstracties gelden generiek, dat wil zeggen dat ze in alle situaties en door de tijd heen geldig blijven. Ze zijn in een concrete situatie echter nooit als enige van toepassing.

Theorie is door mensen bedacht en zij is contingent; het is de beste afstandelijke benadering van wat waar is. Theorie gaat over de waarschijnlijke ideeën. Over wat wetenschap en technologie hebben voortgebracht. Samengevat is theorie een objectief, gereduceerd en algemeen geldig geheel van ideeën.

De relatie tussen Theorie en Praktijk

Theorie en praktijk hebben zeer verschillende kenmerken en zij vallen daardoor nooit samen. Ze gaan echter wel samen, omdat in een praktische situatie allerlei theorieën van toepassing kunnen zijn. Er is een relatie tussen Theorie en Praktijk. Dit is als volgt uit te beelden.

Theorie ----- | ----- Praktijk
 gaan wel samen
 vallen niet samen²

Rechts staat de situatie die we waarnemen - beeld en links zoals we haar inzichtelijk maken - diagnose.

Conclusies

1. Theorie en Praktijk zijn samengestelde begrippen, er kan een situatie, een inhoud en een proces mee bedoeld worden.
2. Theorie is inhoudelijk gezien een objectieve, gereduceerde en algemeen geldige compositie van ideeën, praktijk daarentegen is een subjectief, heel en uniek beeld van het chaotische nu van een situatie.
3. De Praktijk is het beeld van een situatie en zodra we er over praten is het al (praktijk)Theorie.
4. Inhoudelijk gezien gaan Theorie en Praktijk wel samen maar zij vallen niet samen. Dat betekent in een concrete situatie dat we zicht beiden kunnen hebben zonder ze direct te kunnen verbinden.